

Handleiding Albert Heijn Beter Voor Natuur & Boer Programma

1. Inleiding

In 2021 hebben Albert Heijn en al haar Nederlandse service providers van AGF, samen met telers van deze productgroepen vanuit een gezamenlijke visie een programma ontwikkeld om verduurzaming van de groente- en fruitteelt te stimuleren. Bij dit proces zijn ook externe experts betrokken geweest.

Het **Beter Voor Natuur & Boer** (hierna “Natuur & Boer”) programma is opgebouwd uit twee hoofdstukken, Natuur en Boer. Het hoofdstuk Natuur bevat eisen ten aanzien van de teelt van aardappel, groente, fruit en paddenstoelen (hierna: “AGF”) met als doel een duurzamere teelt te stimuleren. Het hoofdstuk Boer bevat eisen ten aanzien van o.a. een veilige werkomgeving voor medewerkers op het teeltbedrijf, en een verbonden en transparante keten. Daarnaast moet de teler van dit product voldoen aan de eisen en uitgangspunten van het programma.

Het “Natuur & Boer” certificatieschema is een officiële add-on van GlobalGAP/ Foodplus GmbH, welk exclusief gebruikt wordt door goedgekeurde telers van Albert Heijn. Dat betekent dat het document beheerd wordt door GlobalGAP/Foodplus GmbH. Albert Heijn is de schema eigenaar, maar de uitvoering van het programma is gedelegeerd aan de service providers. AH stelt jaarlijks de eisen vast in samenspraak met telers en service providers.

Albert Heijn stelt als eigenaar van het “Natuur & Boer” programma de voorwaarden voor de certificering en voor het gebruik van het “Natuur & Boer” logo vast.

Om op de huismerk producten het “Natuur & Boer” logo te mogen gebruiken, moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

- Het product is geteeld conform de voorwaarden van het Beter Voor programma
- Voor enkelvoudige producten geldt dat minimaal 90% van het jaar- danwel seizoensvolume uit product moet bestaan dat geteeld is onder de voorwaarden van het “Natuur & Boer” Programma.
- Voor samengestelde producten waarbij meerdere ingrediënten gebruikt worden, zoals gesneden groentemixen, geldt het uitgangspunt dat maximaal 10% van het plantaardige volume uit niet Beter Voor ingrediënt mag bestaan. Ingrediënten zoals rijst, pasta, kokosmelk etc tellen in dit geval niet mee.

In de gehele productieketen hebben producenten gewerkt volgens de voorwaarden en het programma van eisen van het “Natuur & Boer” programma.

In deze handleiding wordt uitleg gegeven over de certificering en gebruik van het “Natuur & Boer” logo voor de productie en verwerking van groente, fruit, aardappelen en paddenstoelen. De handleiding is bedoeld als leidraad naast de onderstaande documenten die beschikbaar zijn voor teler en service provider:

1. Certificatieschema en bijbehorende ‘Specificaties algemene regels’
2. Boekje Beter Voor Natuur & Boer
3. Handleiding

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
2. Wat is Beter Voor Natuur & Boer.....	4
3. Controlesysteem en controleplan.....	4
4. Certificering.....	5
5. Audits.....	5
6. Sancties.....	6
7. Licentie en gebruik Beter Voor Natuur & Boer logo.....	6
8. Logo richtlijnen en gebruik.....	7
9. Logogebruik door telers, service providers, verpakkers & verwerkers	7
10. Productsamenstelling en criteria.....	8
11. Herziening van het schema.....	8
12. Vastlegging van de resultaten.....	8
13. Ketentransparantie.....	9

2. Wat is Beter Voor Natuur & Boer?

In de keten van Albert Heijn groente, fruit, aardappelen en paddenstoelen onderscheiden we verschillende ketenschakels.

De primaire productie van AGF wordt gedaan door de **teler**. Hij/zij is verantwoordelijk voor de teelt en de bedrijfsvoering, inclusief medewerkers, van het bedrijf. De teler is de “Natuur & Boer” certificaathouder. De teler levert zijn/haar producten aan een van de service providers van Albert Heijn, en gebruikt het Beter Voor logo bij het verpakken of aanleveren van het product aan de service provider.

De **service provider** verwerkt de producten en levert deze aan Albert Heijn. De service provider zorgt ervoor dat de leverende telers op de hoogte zijn van de eisen van het programma. De service provider is verantwoordelijk voor de opvolging van de resultaten van de audits door de telers.

Albert Heijn verkoopt de producten die geteeld zijn onder het BV programma zowel los als verpakt onder de aanduiding “Beter Voor”. Albert Heijn is de schema eigenaar en stelt jaarlijks in samenspraak met de service providers en telers de eisen voor het BV programma vast.

De teler dient te voldoen aan dit programma van eisen, waarbij de teler wordt ondersteund door de service provider (dienstverlener) d.m.v. hulpdocumenten, extra uitleg en overige ondersteunende processen. Dit wordt jaarlijks geverifieerd tijdens een onafhankelijke audit door een externe partij, die ook de controle voor het GlobalGAP certificaat uitvoert. Te allen tijde dient de geactualiseerde versie van het certificatieschema bij de teler aanwezig te zijn (of online beschikbaar).

Naast de erkenning van het voldoen aan het programma van eisen bij teler, moeten de opeenvolgende ketenschakels, de bedrijven die AGF bewerken en verwerken aantoonbaar geborgd werken volgens de voorwaarden van het “Natuur & Boer” programma, zoals te vinden in sectie 13 ‘Ketentransparantie’.

3. Controlesysteem en controleplan

De certificaathouder (teler) moet leveren volgens het programma van eisen en de voorwaarden van “Natuur & Boer” naleven. Hij/zij moet diverse zaken organiseren, inrichten, vastleggen en controleren. De teler doet een self-assessment om zich voor te bereiden op de audit en te kijken of hij voldoet aan het schema. Daarna wordt dit jaarlijks geverifieerd tijdens een onafhankelijke audit door een GlobalGAP geaccrediteerde, externe partij, die tevens de controle voor het GlobalGAP certificaat uitvoert. De service provider die de producten van de teler ontvangt en verpakt voor Albert Heijn, moet een systeem voor traceerbaarheid van het product tijdens het productieproces inrichten. Hierbij moet een procedure aanwezig zijn die beschrijft dat Beter Voor en niet Beter Voor product niet met elkaar vermengd worden (zie Sectie 13 ‘Ketentransparantie’).

4. Certificering

Certificering gebeurt jaarlijks door een GlobalGAP goedgekeurde certificerende instelling (CI) en kan gecombineerd worden met de voor alle AGF telers verplichte GlobalGAP Integrated Farm Assurance (IFA) audit, met als scope Fruit & Vegetables. Het eisen uit het certificatieschema van Global GAP IFA scope Fruit & Vegetables is de basis voor voedselveilig werken door telers, wereldwijd, en vormt het vertrekpunt voor telers om daarnaast ook stappen te zetten op het gebied van duurzaam telen. De eisen uit certificatieschema van “Natuur & Boer” zijn op dezelfde wijze vastgelegd als die voor GGAP maar beslaan andere aandachtsgebieden. De CI moet daarvoor hebben aangetoond een onafhankelijke, kwalitatief goede en uniforme controle en beoordeling uit te voeren. Een ISO/IEC 17065 accreditatie van een accrediterende instantie (zoals de Nederlandse Raad voor Accreditatie) is daarvoor in ieder geval vereist. Verdere details zijn vastgelegd in de ‘Specificaties algemene regels’ van het certificatieschema voor “Natuur & Boer”.

5. Audits

Omdat het Natuur & Boer certificatieschema een add-on is van GlobalGAP, verstrekt de CI geen certificaat voor Beter Voor, maar een zgn. ‘letter of conformity’. Hierin wordt bevestigd dat de teler aan het programma van eisen voldoet. Daarom wordt in deze handleiding het begrip ‘certificaat’ gebruikt, waar in feite de ‘letter of conformity’ wordt bedoeld.

Alle certificaathouders (telers) worden bij de start van deelname aan het programma en daarna jaarlijks beoordeeld door de CI. Tijdens deze audit controleert de CI of de teelt van producten en het teeltbedrijf voldoet aan het programma van eisen van “Natuur & Boer”.

De audit bestaat uit de volgende onderdelen:

- De teler meldt zijn teeltbedrijf aan bij de CI, met goedkeuring van een van de service providers van Albert Heijn
- Na goedkeuring van de service provider, gaat de CI naar het betreffende teeltbedrijf toe en beoordeelt op locatie of deze opereert zoals in het controleplan beschreven staat, al dan niet in combinatie met de GlobalGAP audit IFA scope Fruit & Vegetables.
- Alle individuele teeltbedrijven die deelnemen aan het Beter Voor Natuur en Boer programma worden jaarlijks geaudit.

De auditor controleert de volgende zaken door middel van het certificatieschema:

- Implementatie van de criteria voor hoofdstuk Natuur
- Implementatie criteria hoofdstuk Boer
- Uitvoer van de Vrije keuze maatregelen

Indien het teeltbedrijf voldoet, ontvangt de teler van de CI het certificaat voor “Natuur & Boer”, conform de voorwaarden vastgelegd in de ‘Specificaties algemene regels’ van het “Natuur & Boer” schema. Indien een teler niet voldoet voor een bepaald controlepunt uit het certificatieschema, is er hersteltermijn van 28 dagen om bij de betreffende CI de benodigde bewijslast in te dienen. Indien de teler conform regels van het certificatieschema, zoals vastgelegd in de ‘Specificaties algemene regels’, niet aan de eisen van het programma voldoet, ontvangt de teler geen certificaat voor “Natuur & Boer”.

De resultaten van de audits van de telers worden altijd beoordeeld door betrokken service provider.

6. Sancties

Indien de teler na de hersteltermijn van 28 dagen geen certificaat voor Natuur & Boer ontvangt van de CI, zal de service provider het resultaat van de audit bespreken met de teler. Er zijn dan twee situaties mogelijk:

Situatie 1

Indien het certificaat niet behaald is als gevolg van een tekortkoming op één of meerdere van de specifieke controlepunten (Zie Tabel 1), kan de teler voor deze punten een plan van aanpak opstellen en deze ter beoordeling voorleggen aan de service provider. Indien het opgestelde plan van aanpak voldoende verbeterperspectief en ambitieniveau laat zien kan de service provider in overleg met Albert Heijn besluiten de teler in het programma te laten waarbij de teler ook de vergoeding voor Beter Voor ontvangt, danwel blijft ontvangen.

Tabel 1: Controlepunten uit het certificatieschema waarvoor bij afwijking een plan van aanpak kan worden ingediend

Onderdeel	Thema	Controlepunt uit het certificatieschema	Omschrijving
Natuur	Biodiversiteit	1.2.1 / 1.2.2 / 1.2.3	Bloeiende randen
Natuur	Weerbare en gezonde bodems	2.1.1	O.S. gehalte
Natuur	Weerbare en gezonde bodems	2.1.2	EO.S. balans
Natuur	Emissiereductie	2.5.1	Niet-chemische onkruidbestrijding op het erf
Natuur	Energie	3.1.3	LED verlichting in bedrijfspanden

Situatie 2

Indien het certificaat niet behaald is als gevolg van tekortkoming(en) op andere controlepunten dan benoemd in tabel 1, voldoet de teler niet aan “Natuur & Boer”-programma. De volgende sancties treden dan in werking

- De service provider schort de teler na het verstrijken van de hersteltermijn op uit het programma middels brief/email
- De teler ontvangt na het verstrijken van de hersteltermijn geen vergoeding meer voor Beter Voor product
- De teler gebruikt na het verstrijken van de hersteltermijn niet meer de aanduiding Natuur & Boer op zijn/haar product, dat wil zeggen op verpakkingen, kistkaarten, etc.
- Na het verstrijken van de hersteltermijn moet Natuur & Boer Bord en andere zichtbare logo's op de communicatiemiddelen op het erf verwijderd worden
- De teler kan, na goedkeuring door de service provider, op eigen kosten een heraudit bij de CI aanvragen, bij een positief resultaat mag het BV logo weer gebruikt worden, en kan de teler weer de Beter Voor vergoeding ontvangen

7. Licentie en gebruik Beter Voor Natuur & Boer logo

Het “Natuur & Boer” logo is eigendom van Albert Heijn. Het logo mag uitsluitend gebruikt worden door Albert Heijn service providers en telers, en op Albert Heijn eigen merk AGF. Hiervan moet de teelt en productie voldoen aan de eisen die gesteld worden binnen het “Natuur & Boer” programma.

8. Logo richtlijnen en gebruik

De kleur van het logo bestaat uit: • PMS 3268 • CMYK 760500 • RGB 0174151 •

Enkel bovenstaande kleuren zijn correct en dienen niet aangepast te worden. Het is vrij het logo te plaatsen waar deze het beste tot zijn recht komt rekening houdend met het Albert Heijn logo. Daarnaast dient het logo een minimale afstand van 3 mm te houden t.o.v. de rand van de verpakking of andere designelementen.

Het “Natuur & Boer” logo inclusief Albert Heijn logo is geschikt voor online gebruik en andere communicatiemiddelen. Het “Natuur & Boer” logo zonder Albert Heijn logo is bedoeld voor op de verpakking.

9. Logogebruik door telers, service providers, verpakkers en verwerkers

Het “Natuur & Boer” logo mag gebruikt worden door:

- Albert Heijn
- Service providers van AGF aan Albert Heijn
- Telers die gecertificeerd zijn voor het “Natuur & Boer” programma. Telers mogen, op aangeven van de AH service provider, het logo gebruiken op de door Albert Heijn of de service provider verstrekte communicatiemiddelen zoals op de borden op het erf en verpakkingen.
- Verpakkers van AGF die geteeld zijn onder de voorwaarden van het “Natuur & Boer” programma
- Verwerkers van AGF die geteeld zijn onder de voorwaarden van het “Natuur & Boer” programma

Gebruik van het logo door de teler buiten de door Albert Heijn of de service provider verstrekte communicatiemiddelen dienen eerst ter goedkeuring voorgelegd te worden aan Albert Heijn.

Als de inhoud van het product wat het logo draagt niet voldoet aan de productsamenstelling criteria, mag het logo niet op de verpakking gebruikt worden.

10. Productsamenstelling en criteria

De teelt van AGF is sterk afhankelijk van factoren zoals weersomstandigheden, ziektedruk, droogte en andere externe factoren zoals de vraag vanuit de consument.

Het kan in bepaalde gevallen gebeuren dat van een Beter Voor product het vooraf gecontracteerde volume niet door een teler geleverd kan worden als gevolg van moeilijke teeltomstandigheden. In een dergelijk geval is het noodzakelijk om het ontbrekende volume van een andere teler bij te kopen.

Het aandeel niet - “Natuur & Boer” product dient zo veel mogelijk beperkt te blijven, daarom moeten bepaalde regels worden nageleefd

- In het geval van bijkoop mag er niet-Beter Voor product met een maximum van 10% van het jaar- danwel seizoensvolume van een bepaald Beter Voor product vermengd worden. Het totale jaar- danwel seizoensvolume wordt vooraf ingeschat op basis van verkoopgegevens van Albert Heijn.
- Voor eenvoudige producten geldt dat om in aanmerking te komen voor het gebruik van het BV logo dient dus te allen tijde minimaal 90% van het jaar danwel seizoensvolume uit product te bestaan dat geteeld is onder de voorwaarden van het “Natuur & Boer” Programma.
- Voor samengestelde producten waarbij meerdere ingrediënten gebruikt worden, zoals gesneden groentemixen, geldt het uitgangspunt dat maximaal 10% van het volume van een gesneden product uit niet Beter Voor ingrediënt mag bestaan. Het gaat hierbij nadrukkelijk om plantaardige ingrediënten, zoals AGF. Ingrediënten zoals rijst, pasta, kokosmelk etc tellen in dit geval niet mee.

11. Herziening van het schema

Het programma van eisen wordt jaarlijks herzien door een afvaardiging van de telers, service providers en Albert Heijn, waarbij ook externe adviespartijen betrokken worden. Bij deze herziening wordt gekeken of de gestelde duurzaamheidscriteria nog aansluiten bij het ambitieniveau, en of deze haalbaar en reëel zijn. In dit proces worden ook de ervaringen van telers meegenomen. Het compensatiemodel wordt vervolgens ook aangepast op het aangepaste certificatieschema.

12. Vastlegging van de resultaten

De voortgang van het programma wordt periodiek beoordeeld, en jaarlijks vastgelegd en miv 2023 gerapporteerd in het AH Missieverslag. Hierin wordt beschreven wat de resultaten zijn van het “Natuur & Boer” Programma.

13. Ketentransparantie voor de Beter Voor Natuur & Boer keten

Onderdeel 1: Eisen aan service providers tav herkomst Natuur & Boer product	Natuur & Boer
1.1. Heeft de AGF service provider een adequaat en relevant beleid, zijn de definities, de reikwijdte en het doel van het programma van eisen van “Natuur & Boer” programma beschreven?	Elke service provider heeft de recente versie van de relevante documenten beschikbaar
1.2. Is er een recente actuele lijst aanwezig met de aangesloten “Natuur & Boer” telers?	Elke service provider heeft een actuele lijst met aangesloten telers beschikbaar
1.3. Heeft de teler de actuele en recente complete self-assessments van de “Natuur & Boer” schema voor de service provider beschikbaar indien gewenst?	Elke service provider heeft de actuele en recente self-assessments op aanvraag beschikbaar
1.4. Heeft de AGF service provider de perceelgegevens beschikbaar?	De GPS-coördinaten van de percelen van iedere BV teler zijn bekend bij service provider
1.5. Worden de “Natuur & Boer” eisen middels aangekondigde audits jaarlijks uitgevoerd en gecontroleerd?	Audits worden jaarlijks uitgevoerd door getrainde auditoren van een CI, resultaten van de audits worden in de GlobalGAP database geregistreerd
1.6. Worden de audits op zodanige wijze uitgevoerd dat de “Natuur & Boer” teler in de praktijk kan worden beoordeeld op basis van de beoordelingscriteria zoals vastgelegd in het “Natuur & Boer” certificatieschema?	Audits worden jaarlijks uitgevoerd door getrainde auditoren van een CI, resultaten van de audits worden in de GlobalGAP database geregistreerd conform de voorwaarden zoals vastgelegd in de Specificaties algemene regels van Beter Voor Natuur & Boer
1.7. Heeft de AGF service provider een sanctiebeleid geïmplementeerd waarmee de telers die niet aan de “Natuur & Boer” eisen voldoen een sanctie opgelegd krijgen?	Zie sectie 6. uit de Handleiding

Onderdeel 2: Eisen aan service providers tav verwerking van Natuur & Boer product	
2.1. Is de reikwijdte van “Natuur & Boer” producten door de AGF service provider gedefinieerd?	De scope van producten voor “Natuur & Boer” is vastgelegd in het certificatieschema.
2.2. Is er een processchema voor het, opslaan, verwerken en verpakken van “Natuur & Boer” producten aanwezig en komt dit overeen met de praktijk?	Elke service provider heeft een eigen interne procedure opgesteld en geïmplementeerd om vermenging van “Natuur & Boer” Product met andere (niet “Natuur & Boer”) product te voorkomen tijdens ontvangst, verwerking en verpakking. In deze procedure is ook vastgelegd hoe de aanduiding en tracering van “Natuur & Boer” product is geborgd.
2.3. Heeft de AGF service provider een risico-inventarisatie uitgevoerd om de risico’s van vermenging van “Natuur & Boer” producten met andere producten tijdens ontvangst, verwerken en verpakken vast te stellen; worden de kritieke kwesties beschreven en worden de risico's aantoonbaar beheerst?	Zie punt 2.2
2.4. Zijn de medewerkers geïnstrueerd en getraind met betrekking tot het concept van “Natuur & Boer” procedure en de procedures van ontvangst, verwerken en verpakken van “Natuur & Boer” producten?	Zie punt 2.2
2.5. Is er een gedocumenteerde procedure voor tracking en tracing van “Natuur & Boer” producten en kunnen leveringen van “Natuur & Boer” producten worden getraceerd naar de “Natuur & Boer” telers?	Zie punt 2.2
2.7. Worden interne audits periodiek uitgevoerd om te bepalen of de juiste werkwijzen worden gehanteerd voor het transporteren, opslaan, verwerken en verpakken van “Natuur & Boer” producten?	Zie punt 2.2
2.8. Worden de gegevens geregistreerd, opdat aantoonbaar is dat de juiste werkwijze met betrekking tot het transporteren, opslaan, verwerken en verpakken van “Natuur & Boer” producten toegepast is?	Zie punt 2.2
2.9. Is er een gedocumenteerde procedure voor het nemen van corrigerende maatregelen in gevallen van non-conformiteit?	Zie punt 2.2
2.10.1 Enkelvoudige producten worden voorzien van een “Natuur & Boer” logo wanneer het product gedurende het Nederlandse seizoen voor minimaal 90% geteeld worden onder de “Natuur & Boer” voorwaarden.	Zie sectie 10. Handleiding
2.10.2 Samengestelde producten (mixen) worden voorzien van een “Natuur & Boer” logo wanneer de totale groentecomponent in het samengestelde product in het Nederlandse seizoen voor minimaal 90% uit producten bestaat die onder de “Natuur & Boer” voorwaarden geteeld zijn.	Zie sectie 10. Handleiding